

Patric Gagne FT

MINÄ OLEN

SOSIO-

PAATTI

Muistelmat

Suomentanut Pinja Mikkonen

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

Text and data mining prohibited.

Tämä teos perustuu kirjoittajan omaan elämäkokemukseen. Sen sisältöä ei tule käyttää korvaamaan lääkärin määräämiä hoitoja tai terveydenhoidon ammattilaisten antamia ohjeita.

Oscar Wilden sitaatin näytelmästä *Merkityksen nainen* on suomentanut Kersti Juva.

Englanninkielinen alkuteos *Sociopath. A Memoir*

Copyright © 2024 by Patricia Gagne

Suomenkielinen laitos © Atena / Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Jyväskylä

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-52742-8

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2026

Omistettu Davidille

Sisällys

Johdanto	13
----------------	----

OSA I

1. Rehellinen tyttö.....	21
2. Kerroksia.....	35
3. Florida	45
4. Valppaus	57
5. Rouva Rabbit	74
6. Pohjapiirroksia.....	87

OSA II

7. Väripilkkuja.....	107
8. Pieniä maanjäristyksiä	124
9. Lääkeannoksia	141
10. Tunnustus	154
11. Epävakaa persoonallisuus.....	167

12. Huijari.....	183
13. Koti.....	196
14. Vapaus.....	204
15. <i>Punk'd</i>	212
16. Syöveri.....	220
17. Orion.....	229

OSA III

18. Kapinallinen.....	241
19. Anonyymi.....	253
20. Silmänlumetta.....	266
21. Valaistuminen.....	281
22. Rikoskumppani.....	289
23. Läpinäkyvyys.....	303
24. Killer Queen.....	311
25. Rorschach.....	325

EPILOGI

Moderni rakkaus.....	347
Kiitokset.....	375

*Pyhimyksen ja syntisen ero on pelkästään se, että kaikilla
pyhimyksillä on menneisyys ja kaikilla syntisillä on tulevaisuus.*

— OSCAR WILDE

Tarina, jonka nyt aiot lukea, on totta. Vaikka yritin kirjata kaiken tiedon niin tarkasti kuin muistan, joitain keskusteluja on muokattu ja osa hahmoista on yhdistelmä monesta henkilöstä. Tiettyjä nimiä, päivämääriä ja yksityiskohtia on muutettu, jotta syyttömien (ja ei niin syyttömien) henkilöllisyydet pysyvät salassa.

Johdanto

Nimeni on Patric Gagne ja olen sosiopaatti. Olen intohimoinen äiti ja vaimo. Olen lumoava terapeutti. Olen todella hurmaava ja pidetty. Minulla on paljon ystäviä. Olen country clubin jäsen. Järjestän juhlia milloin minkäkin tapahtuman kunniaksi. Asun ihanassa talossa. Olen kirjailija. Pidän kokkaamisesta. Käyn äänestämässä. Saan muut nauramaan. Minulla on koira ja kissa, ja jonotan ruuhkissa muiden koiria ja kissoja omistavien naisten seassa.

Ulkoisesti muistutan lähes jokaista keskivertoamerikkalaisnaista. Sosiaalinen media vahvistaa minun olevan onnellinen äiti ja rakastava puoliso, jonka postaukset ovat lähes narsistisia. Ystäväsi luultavasti luonnehtisivat minua mukavaksi. Mutta arvaa mitä?

En voi sietää ystäviäsi.

Olen valehtelija ja varas. Tunteeni ovat pinnallisia. Olen pääosin immuuni katumukselle ja syyllisyydentunteelle. Olen todella manipuloiva. En välitä siitä, mitä muut ajattelevat. Moraalit eivät kiinnosta minua. Oikeastaan mikään ei kiinnosta minua. Säännöt eivät vaikuta päätöksiini. Pystyn lähes mihin tahansa.

Kuulostaako tutulta?

Jos tartuit tähän kirjaan, lyön vaikka vetoa, että kuulostaa. Sinäkin saatat olla yksi niistä arviolta 15 miljoonasta amerikkalaisesta, joiden uskotaan olevan sosiopaatteja. Tai voit tuntea yhden niistä miljoonista ihmisistä, joiden persoonallisuuden ajatellaan sijoittuvan sosiopaatteeseen kirjoon. Enkä puhu nyt ainoastaan rikollisista. Lääkärit, asianajajat, opettajat, postinkantajat... Sosiopaatteja piileskelee kaikkialla, aivan neniemme edessä. On vain ryhdyttävä katsomaan tarkemmin.

Minä katselin tarkasti ympärilleni jo nuorena. Kun muut naapuruston lapset ajoivat polkupyörillään ja kävivät leikkimässä kavereidensa luona, minä luin mysteerikirjallisuutta; pääosin true crimea. Ihmisten synkkyys kiehtoi minua. Mikä heistä todella tekee pahoja? Miksi he pysyvät sellaiseen? Tämän halusin selvittää.

Kun sitten törmäsin sanaan ”sosiopaatti”, uskoin löytäneeni vastaukseni. Olin kuullut termin aiemminkin, mutta mitä se tarkoitti? Mikä sosiopaatti itse asiassa on? Oletin, että saisin vastauksen sanakirjasta, mutta kun avasin kovia kokeneen ja kellastuneen vuoden 1980 Funk & Wagnalls -sanakirjani, en löytänyt termiä sieltä.

Uskoin, että kyseessä oli virhe, joten suunnistin äitini toimistoon tarkistamaan toisesta sanakirjasta. Hänen hyllyssään oli uudempi painos, joten ”sosiopaatti” olisi varmasti siellä. Mutta ei ollut. Löysin kohdan, jossa sen *olisi pitänyt* olla – ”sosiologian” ja ”sodan” välissä – mutta kyseinen sana puuttui. Oli kuin sitä ei olisi ollut edes olemassa. Mutta tiesin totuuden. Olin lukenut siitä kirjoista. Olin nähnyt sen uutisissa ja kuullut sen koulussa. Olin kirjoittanut sanan päiväkirjaani. Tiesin, että ”sosiopaatin” määritelmän oli pakko olla olemassa. Minun oli vain löydettävä se.

Jälkikäteen ajateltuna kaikki tuo käy järkeen. Psykologian tohtorina en voi kuin ihailia alitajunnan oveluutta; miksi jotkut aiheet viehättävät ja toiset eivät kiinnosta lainkaan? Freudin mukaan mitään ei tapahdu vahingossa, mutta kenenkään ei tarvitse olla tohtori analysoidakseen, miksi valitsin tämän alan. Freudin puheita ei tarvitse ymmärtää yhteyden tajuamiseksi, eikä tarvitse uskoa kohtaloon, vaikka olisikin sitä mieltä, ettei polkuni olisi voinut viedä minua minnekään muualle.

Varoitusmerkit olivat ilmassa alusta asti. Tiesin jo 7-vuotiaana, että jokin oli pielessä. Asiat eivät kiinnostaneet minua samalla tavalla kuin muita lapsia. Tietyt tunteet, kuten ilo ja viha, tuntuivat luontevilta, vaikkakin satunnaisilta, mutta sosiaaliset tunteet, kuten empatia, syyllisyys, katumus ja jopa rakkaus, eivät. Suurimman osan ajasta en tuntenut mitään. Siksi tein ”pahoja” asioita, jotta sain tyhjyyden katoamaan. Se oli kuin pakkomielle.

Jos minulta olisi kysytty tuolloin, olisin kuvaillut pakkomieltäni *paineena*, eräänlaisena jännitteenä, joka kasvaa pääni sisällä. Se oli kuin elohopea, joka kohoaa hitaasti vanhanaikaisessa lämpömittarissa. Ensinnäkin sitä hädän tuskin edes huomasi, ja se oli pelkkä tahra muuten rauhallisessa kognitiivisessa tutkassani, mutta ajan myötä se vahvistui. Helpoin tapa vapauttaa painetta oli tehdä jotain kiistattomasti väärää, jotain, jonka avulla tiesin saavani jonkun muun henkilön sellaisen tunteen valtaan, jota en itse pystynyt tuntemaan. Siispä tein juuri niin.

Lapsena en tajunnut, että minulla oli myös muita vaihtoehtoja. En tiennyt mitään tunteista tai psykologiasta. En ymmärtänyt, että ihmisen aivot ovat evoluution saatossa muovautuneet toimimaan empaattisesti, tai että tunteettomuuteni aiheuttaman stressin uskotaan olevan yksi pakkomielteisten väkivaltaisten tekojen ja tuhoisan käytöksen laukaisijoista. Tiesin vain, että pidin sellaisten asioiden tekemisestä, jotka saivat minut tuntemaan edes *jotain*. Se oli tyhjyyttä parempaa.

Olen nyt aikuinen ja osaan kertoa, miksi käyttäydyin tällä tavalla. Osaan listata tutkimustuloksia, jotka selittävät ahdistuksen ja apatian välisen suhteen ja sen, miten sisäisiin konflikteihin yhdistyvän stressin uskotaan alitajuntaisesti ajavan sosiopaatteja käyttäytymään tuhoisasti. Osaan analysoida, että paine, jota tunsin, on melko varmasti negatiivinen reaktio puutteellisiin tunteisiini ja että tarve käyttäytyä holtittomasti oli todennäköisesti aivojeni tapa yrittää pakottaa itsensä jonkinlaiseen ”normaaliin”. Mikään tästä tiedosta ei kuitenkaan löytynyt helposti. Minun piti etsiä sitä pitkään.

Etsintäni jatkuu yhä.

Sana ”sosiopaaatti” on mysteeri. Se juontaa juurensa satoja vuosia vanhaan tieteseen, mutta myöhemmin sillä on alettu kuvata lähes kaikenlaisia syntejä. Kyseiselle termille ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää, ei ainakaan enää. Tämä termi, kuten myös ihmiset, joita se kuvaa, ovat paradoksaalisia. Se on muutoaan muuttava määritelmä, jonka avulla välitetään usein solvauksia ja kaunoja. ”Sosiopaaatti” on sana, joka herättää paljon enemmän tunteita kuin analysoija. Miksiköhän?

Miksi sana ”sosiopaatti” saa ihmiset *tuntemaan* enemmän kuin ajattelemaan? Ironista kyllä, juuri tämän halusin selvittää jo kauan ennen kuin sain diagnoosini. Siispä tein siitä oman missioni.

Tämä kirja on tarina kyseisestä missiosta. Minun oli pakko kirjoittaa tämä teos, koska sosiopaattina elämisen kokemukset ansaitsevat nähdä päivänvalon. Haluan korostaa, että tarkoitukseni ei ole vähätellä tämän sairauden vakavuutta. En myöskään halua romantisoida sitä. Sosiopatia on vaarallinen psykologinen tila, jonka oireet, syyt ja hoidot vaativat tutkimuksia ja kliinistä huomiota. Mutta juuri tästä syystä halusin jakaa tarinani: jotta sosiopatiasta kärsivät henkilöt voivat saada tarvitsemaansa apua. Ja, mikä ehkä vieläkin tärkeämpää, että muut sosiopaatit voisivat nähdä oman heijastuksensa ihmisessä, jolla on paljon muutaakin tarjottavaa kuin pelkkää synkkyyttä.

Kaikki eivät tietenkään kykene samaistumaan kokemuksiini. Se, että voin kertoa niistä, on täysi onnenkantamoinen. Olin onnekas, että synnyin maailmaan, jossa lähes jokainen etuoikeus oli ulottuvillani. Olen tietoinen siitä, että elämäni olisi voinut edetä todella erilaisella tavalla, mikäli etnisyyteni, yhteiskuntaluokkani tai sukupuoleni olisivat erilaisia. Onni, ainakin omalta osaltaan, lähetti minut matkalle, jonka aikana selvitin sairauteni mysteeriä ja rakensin elämän, jonka aikana olen saanut olla onnekas ja auttaa muita. On silkka onnenkantamoinen, että tämä kirja on edes olemassa. On myös onnekasta, että olen oppinut ymmärtämään samaistuttavien elämäntarinoiden ja representaation tärkeiden.

Kaikki sosiopaatit eivät ole kuin elokuvien hahmoja. He eivät muistuta *Killing Evessä* tai *Dexterissä* esiintyviä sarjamurhaajia, eivätkä he ole samanlaisia kuin monien rikosromaanien yksiulotteiset pahikset antavat ymmärtää. He ovat monimutkaisempia kuin fiktiiviset esimerkit, joita *Sosiopaatti seinän takana* -kirjassa esitellään. Heidän diagnosoimiseensa vaatii paljon muutakin kuin 20-osaisen ”sosiopaattitestin”, jota aikakauslehdissä viljellään, eikä heitä voi ymmärtää YouTubesta löytyvien ”sosiopaattioppaiden” avulla.

Luuletko tuntevasi jonkun sosiopaatin? Se on todennäköistä. Mutta kyseessä on varmasti sellainen henkilö, jota et ikinä olisi osannut epäillä.

Vastoin yleisiä oletuksia, sosiopaatit ovat paljon muutakin kuin persoonallisuusdiagnoosinsa. He ovat lapsia, jotka kaipaavat ymmärrystä. Potilaita, jotka toivovat, että joku uskoisi heitä. Vanhempia, jotka etsivät vastauksia. He ovat ihmisiä, jotka tarvitsevat myötätuntoa. Systemi kuitenkin tuottaa heille pettymyksen. Koulut eivät huomioi heitä, eivätkä ammattilaiset anna heille hoitoa. Heillä ei kirjaimellisesti ole mitään paikkaa, minne mennä hakemaan apua.

Representaatio on tärkeää. Kerron tarinani, koska se valaisee totuuden, jota kukaan ei halua myöntää; että synkkyyttä on siellä, missä sitä vähiten odottaa. Olen rikollinen ilman rikosrekisteriä. Olen mestari kullissien ylläpitämisessä. En ole koskaan jäänyt kiinni. Olen vain harvoin ollut pahoillani. Olen ystävällinen ja luotettava. Olen näkymätön. Sulaudun joukkoon. Olen 2000-luvun sosiopaatti. Ja kirjoitin tämän kirjan, koska tiedän, että en ole yksin.

OSA I

LUKU 1

Rehellinen tyttö

Jos kysyn äidiltäni, muistaako hän sitä kertaa, kun iskin toista lasta kynällä päähän ollessamme toisella luokalla, hän vastaa aina samalla tavalla:

”Hämärästi.”

Ja uskon häntä, koska iso osa varhaislapsuudestani on hämärän peitossa. Osan asioista muistan erittäin selkeästi, kuten Redwoodin kansallispuiston puiden tuoksun ja kotitalomme, joka sijaitsi mäellä San Franciscon keskustan lähellä. Voi kuinka rakastinkaan sitä taloa. Muistan yhä ne 43 porrasta alakerrasta viidennessä kerroksessa sijaitsevaan huoneeseeni, ja sen, miten kiipesin ruokasalin tuoleille näpistääkseni kristalleja kattokruunusta. Kaikki muistot eivät kuitenkaan ole yhtä kirkkaita, kuten ensimmäinen kerta, kun livahdin sisälle naapuridemme taloon heidän ollessa ulkona, tai mistä sain medaljongin, johon on kaiverrettu L-kirjain.

Medaljongin sisällä on kaksi mustavalkoista kuvaa, joita en ole koskaan vaivautunut poistamaan, mutta silti en voi olla tuijottamatta niitä. Keitä nämä ihmiset olivat? Mistä he tulivat? Kunpa tietäisin. On toki mahdollista, että löysin medaljongin kadulta, mutta todennäköisesti varastin sen.

Aloitin varastelun ennen kuin osasin edes puhua. Tai ainakin niin luulen. En muista, milloin vein jotain ensimmäisen kerran, mutta kuusi- tai seitsemänvuotiaana minulla oli jo laatikollinen varastettua tavaraa piilossa vaatekaapissani.

Jossain *People*-lehden arkistoissa on kuva minusta taaperona Ringo Starrin sylissä. Seisomme hänen takapihallaan, joka ei ollut kaukana synnyinpaikastani Los Angelesissa. Isäni oli tuolloin iso kiho musiikki-bisneksessä. Valokuvassa yritän kirjaimellisesti varastaa Ringon lasit tämän kasvoilta. En tietenkään ollut ensimmäinen lapsi, joka on joskus leikkinyt aikuisen laseilla, mutta jos kirjahyllyssäni olevista silmälasista voi mitään päätellä, olin aika varmasti ainoa, joka onnistui anastamaan sellaiset Beatlesin jäseneltä.

Haluan tehdä tämän selväksi: en ollut kleptomaani. Kleptomaanit kokevat ylitsepääsemätöntä ja vastustamatonta tarvetta viedä asioita, jotka eivät heille kuulu. Minä kärsin erilaisesta halusta, eräänlaisesta pakkomielteestä, joka johtui apatian aiheuttamasta epämukavuudesta. Vaikka apatiaa on hankala selittää, kyseessä on olotila, jonka vuoksi en kyennyt tuntemaan mitään arkipäiväisiä sosiaalisia tunteita, kuten häpeää tai myötätuntoa. Minä en tietenkään ymmärtänyt silloin mitään tällaista. Tiesin vain, etten tuntenut asioita samalla tavalla kuin muut lapset. Omatuntoni ei kolkuttanut, jos valehtelin. En ollut empaattinen, jos joku luokkakavereistani satutti itseään leikkikentällä. Pääosin en tuntenut yhtään mitään, enkä pitänyt siitä, miltä tämä ”tyhjiys” tuntui. Siispä tein kaikenlaisia asioita, jotta sain korvattua kyseisen tyhjyyden... jollakin.

Kaikki alkoi impulssista, jonka avulla halusin saada tyhjyyden loppumaan. Sinnikäs paine tuntui kasvavan sisälläni ja nielaisevan minut kokonaan. Mitä pidempään yritin olla välittämättä siitä, sitä pahemmaksi tilanne äityi. Lihakseni jännittyivät ja vatsani meni solmuun. Olotilani kiristyi ja kiristyi. Se oli klaustrofobista, kuin olisin ollut jumissa omien aivojeni sisällä. Jumissa tyhjiydessä.

Tietoiset reaktioni apatiaan olivat aluksi mitättömiä. Varastelu ei ollut jotain, jota välttämättä *halusin* tehdä, mutta se vain sattui olemaan helpoin tapa purkaa paineita. Olin ensimmäisellä luokalla, kun tajusin tämän yhteyden ensimmäistä kertaa. Edessäni istui tyttö nimeltä Clancy.

Paine oli kasautunut jo monta päivää. En tiennyt miksi, mutta olin todella turhautunut ja halusin tehdä jotain raivokasta. Halusin nousta

seisomaan ja viskata pulpettini nurin. Kuvittelin, kuinka juoksisin leikkikentälle johtavan paksun metallioven luo ja paiskaisin sen kiinni jättäen sormeni sen saranoiden väliin. Hetken aikaa olin varma siitä, että toteuttaisin kyseisen teon. Mutta sitten huomasin Clancyn hius-soljet.

Niitä oli kaksi; pinkit rusetit hänen päänsä molemmin puolin. Vasemmalla puolella oleva oli valunut hieman alemmas. *Ota se, mieheni käski yllättäen. Sitten olosi tulee olemaan parempi.*

Ajatus tuntui todella oudolta. Clancy oli luokkakaverini. Pidin hänestä, enkä todellakaan halunnut varastaa häneltä mitään. Mutta halusin, että aivojeni sykkiminen loppuisi, ja osa minusta tiesi, että tämä auttaisi. Siispä kurkotin varovasti eteenpäin ja irrotin soljen.

Pinkki koriste ei juurikaan enää pidellyt kiinni mistään. Ilman minun apuani se olisi varmasti pudonnut itsekseen, mutta niin ei kuitenkaan käynyt. Pidellessäni solkea kädessäni oloni tuntui paremmalta, kuin liika ilma olisi päästetty ulos pinkeästä ilmapallosta. Paine oli kadonnut. En tiennyt miksi, eikä se minua kiinnostanutkaan. Olin löytänyt ratkaisun. Se oli helpottava tunne.

Nämä varhaiset holtittomat teot ovat porautuneet mieleeni kuin koordinaatit, jotka muodostavat reitin kohti ymmärrystä. Vielä nyky-päivänäkin muistan, mistä löysin lapsena suurimman osan niistä tavarosta, jotka eivät minulle kuuluneet. En kuitenkaan osaa selittää medaljonkia, joka on koristeltu L-kirjaimella. Mutta muistan sen päivän, kun äitini löysi medaljongin huoneestani ja vaati saada tietää, miksi minulla oli se.

”Patric, sinun on kerrottava, mistä sait tämän”, hän sanoi. Seisoimme sänkyä vieressä. Yksi koristetyynyistä oli vinossa sängynpäätystä vasten, ja minut valtasi pakottava tarve suoristaa se. Äiti ei kuitenkaan antanut periksi.

”Katso minua”, hän sanoi ja tarttui minua olkapäistä. ”Jossain tuolla ulkona joku ikävöi tätä medaljonkia. Hänellä on ikävä sitä ja häntä surettaa, koska sitä ei löydy. Mieti, miten surullinen tuo henkilö varmasti on.”

Suljin silmäni ja yritin kuvitella, miltä medaljonkia ikävöivästä henkilöstä tuntuisi, mutta en pystynyt siihen. En tuntenut mitään. Kun avasin silmäni ja katsoin äitiäni, tiesin, että hänkin aisti sen.

”Kultaseni, kuuntele minua”, hän sanoi ja polvistui. ”Jos viet jotain, joka ei kuulu sinulle, sitä sanotaan varastamiseksi. Ja varastaminen on todella väärin.”

Tunsin jälleen pelkkää tyhjyyttä.

Äiti oli hetken hiljaa, eikä ollut varma, mitä tehdä seuraavaksi. Hän huokaisi syvään ja kysyi: ”Oletko tehnyt tällaista aiemmin?”

Nyökkäsin ja osoitin vaatekomeroani. Näytin hänelle varastamieni tavaroiden kätkön, ja kävimme laatikon sisällön yhdessä läpi. Selitin, mitä tavarat olivat ja mistä ne olivat peräisin. Kun laatikko oli tyhjä, äiti nousi seisomaan ja päätti, että palautamme jokaisen tavarannuden oikeille omistajilleen. Se sopi minulle. En pelännyt seuraamuksia tai katunut tekojani; taas kaksi asiaa, joiden olin tajunnut olevan ”epänormaaleja”. Tavaroiden palauttaminen kävi myös järkeen; laatikkoni oli täynnä, ja sen tyhjentäminen tarkoittaisi lisää tilaa tuleville ryöstösaaliilleni.

Kun olimme käyneet kaikki tavarat läpi, äiti kysyi: ”Miksi olet vienyt kaikki nämä asiat?”

Ajattelin päässäni tuntuva painetta ja oloa, jonka vuoksi minun oli joskus pakko tehdä pahoja asioita. ”En tiedä”, sanoin. Se oli totta; ei minulla ollut aavistustakaan, mikä kyseisen olon aiheutti.

”No... Oletko pahoillasi?” äiti kysyi.

”Kyllä”, sanoin. Sekin oli totta. Minä *olin* pahoillani, mutta siksi, että minun oli pakko varastella, jotta pystyin hiljentämään fantasiani ihmisten satuttamisesta, enkä siksi, että olin satuttanut jotakuta.

Äiti vaikutti siltä, että halusi vain unohtaa tapahtuneen. ”Rakastan sinua todella paljon, kultaseni”, hän sanoi. ”En tiedä, miksi veit nämä kaikki tavarat, mutta haluan sinun lupaavan, että jos vielä joskus teet jotain tällaista, kerrot minulle siitä.”

Nyökkäsin. Äitini oli maailman paras. Rakastin häntä niin syvästi, että kyseinen lupaus oli helppo pitää. Tai ainakin aluksi. Emme koskaan löytäneet medaljongin omistajaa, mutta vuosien saatossa osasin

kuvitella paremmin sen, miltä hänestä luultavasti tuntui, kun hän tajusi sen kadonneen. Se olisi kai samanlaista kuin miltä minusta tuntuisi, jos joku veisi sen minulta, mutta en voi olla tästä varma.

Katumuksen tavoin empatia ei koskaan ollut minulle luontevaa. Vartuin baptistikirkon opetusten piirissä. Tiesin, että meidän olisi pitänyt potea syyllisyyttä syntien tekemisestä. Opettajani puhuivat jatkuvasti ”kunniaista” ja asiasta nimeltä ”häpeä”, mutta en ymmärtänyt, miksi niillä oli merkitystä. Tajusin kyllä kyseiset konseptit vuosien saatossa, mutta ne eivät olleet asioita, joita minä *tunsin*.

Kuten kuvitella saattaa, kykenemättömyyteni ymmärtää perustavanlaatuisia tunnetaitoja teki ystävien saamisesta ja ystävyysuhteiden ylläpitämisestä haastavaa. En ollut ilkeä tai mitään sellaista. Olin vain erilainen, eivätkä muut aina arvostaneet uniikkeja luonteenpiirteitäni.

Eräänä syksynä, kun olin juuri täyttänyt seitsemän, sain kutsun pyjama-bileisiin muiden luokkani tyttöjen tavoin. Juhlien järjestäjän nimi oli Collette, ja hän asui vain parin korttelin päässä kodistani. Saavuin paikalle pinkin ja keltaisen värisessä hameessani, joka oli suosikkini. Oli Colletten syntymäpäivä ja halusin kantaa hänen lahjansa itse; helmiäishoitoiseen lahjapaperiin oli kääritty Barbien avoauto.

Äiti rutisti minua tiukasti, kun hyvästelimme. Hän oli huolissaan, sillä kyseessä oli ensimmäinen yö, jonka vietimme erillämme. ”Älä huoli”, hän sanoi antaessaan minulle reppuni ja piirroshahmo Holly Hobbien kuvilla koristellun makuupussini. ”Jos sinun on päästävä kotiin, se onnistuu kyllä.”

Minä en kuitenkaan ollut huolissani. Itse asiassa olin innoissani. Saisin olla kokonaisen yön jossain muualla! En malttanut päästä aloittamaan.

Juhlissa oli kivaa. Ahmimme pitsaa, kakkua ja jäätelöä, ja sitten vaihdoimme pyjamat yllemme. Tanssimme olohuoneessa ja pelasimme kaikenlaisia pelejä takapihalla. Nukkumaanmenoajan saapuessa Colletten äiti ilmoitti, että ”hiljaisuus” oli alkanut. Hän laittoi elokuvan pyörimään ja me asetimme makuupussimme ympyrään. Sitten, yksi kerrallaan, muut tytöt nukahtivat.

Kun elokuva loppui, vain minä olin hereillä. Pimeyden keskellä olin jälleen todella tietoinen tunteideni puutteesta. Tarkastelin liikkumattomia ystäviäni. Oli ahdistavaa nähdä heidät kaikki ympärilläni silmät kiinni. Aistin tyhjiyden laukaiseman paineen kasvavan ja pakkomielle lyödä vierelläni makaavaa tyttöä täytti mieleni.

Onpa outoa, ajattelin. En minä *halunnut* satuttaa häntä, mutta samalla tiesin, että se saisi minut rentoutumaan. Pudistin päätäni yrittäessäni vastustaa houkutusta ja siirsin makuupussini kauemmas työstä. Sitten nousin ylös ja ryhdyin vaeltamaan ympäri taloa.

Collettella oli vauvaikäinen pikkuveli nimeltä Jacob. Hänen huoneensa oli toisessa kerroksessa, ja siellä oli parveke, josta näki kadulle. Hiivin portaita ylös ja astuin Jacobin huoneeseen. Hän oli unessa, ja minä tuijotin häntä. Hän näytti todella pieneltä pinnasängyssään, paljon pienemmältä kuin oma pikkusiskoni. Hänen peittonsa oli mytyssä vuoteen reunalla. Tartuin peittoon ja asettelin sen Jacobin pikkuruisen kehon ympärille. Sitten käännyin parvekkeen ovien puoleen.

Oven lukitus naksautti vaimeasti, kun avasin sen ja astuin ulos pimeyteen. Parvekkeelta näki lähes koko kaupungin. Nousin varpailleni ja nojauduin eteenpäin nähdäkseni kadulle. Tarkastelin viereisen korttelin risteystä. Tunnistin tien nimen ja tiesin, että oma kotini oli vain yhden korttelin päässä. Minulta kestäisi vain pari minuuttia kävellä kotiin.

Yllättäen tajusin, etten halunnut olla siellä enää. En pitänyt siitä, että olin ainoa, joka oli hereillä, enkä *todellakaan* pitänyt siitä, että olin täysin vapaa. Kotona äiti piti minut ruodussa. Mutta entä täällä? Kuka minut pysäyttäisi? Ja mitä voisin päätyä tekemään? Oloni oli rauhaton.

Ulkona oli säkkipimeää, kun astuin ulos etuovesta, ja rakastin sitä. Se sai minut tuntemaan oloni näkymättömäksi, ja sisälleni kasautunut paine purkautui. Astuin jalkakäytävälle ja aloitin kotimatkan. Tuijotin minua ympäröiviä taloja vaeltaessani niiden ohi. Millaisia ihmisiä niissä oikein asui? Mitä he tekivät? Kunpa olisin voinut selvittää sen. Toivoin, että olisin todella ollut näkymätön, jotta olisin voinut tarkkailla heitä päivät pitkät.

Ilma oli raikasta ja sumu peitti tiet, kun jatkoin matkaani kotiin. ”Täydellinen keli noitien taioille”, äitini sanoi usein. Risteykseen

päästyäni kaivoin makuupussini esiin ja kiedoin sen ympärilleni kuin valtavan huivin. Matka oli pidempi kuin olin olettanut, mutta se ei minua haitannut.

Vilkaisin tien toiselle puolelle ja huomasin talon, jonka autotallin ovi oli auki. *Mitäköhän sen sisällä on?* pohdin. Sitten tajusin, että voin mennä ottamaan siitä selvää.

Ihmettelin sitä, miten tunnelma ympärilläni muuttui heti, kun astuin pois jalkakäytävältä. Tuntui kuin säännöt olisivat kadonneet päivänvalon myötä. Pimeydessä ja muiden nukkuessa rajoituksia ei ollut olemassa. Saatoin tehdä mitä vain. Mennä minne vain. Colletten talossa ollessani kyseinen ajatus oli saanut oloni epämukavaksi, mutta nyt tällä mahdollisuudella oli täysin päinvastainen vaikutus. Tunsin oloni voimakkaaksi, kuin olisin tilanteen herra. Mietin, mistähän ero johtui.

Kuun kajo valaisi reittini, kun suunnistin kohti avonaista autotalia. Astuin sisään ja pysähdyin katselemaan ympärilleni. Beige farmariauto oli pysäköitynä tallin toiselle laidalle jättäen paljon tilaa leluille ja muulle roinalle. *Täällä asuu varmaan lapsia*, ajattelin. Nilkkani hipaisi skeittilaudan pintaa. Se muistutti hiekkapaperia. Vastustin halua varastaa skeittilaudan ja suunnistin sen sijaan auton luo. Avasin takaoven. Auton sisävalon pehmeä kajo valaisi autotallin, joten loikkasin sisään ja vedin oven kiinni perässäni. Pysähdyin hetkeksi ja odotin, että jotain tapahtuisi.

Hiljaisuus auton sisällä tuntui korviahuumaavalta, mutta pidin siitä. Se muistutti minua *Teräsmies*-elokuvasta, jossa Christopher Reeve vieraillee Yksinäisyyden linnakkeessa. ”Tämä on kuin minun kammioni”, kuiskasin. Kuvittelin vahvistuvani sekunti sekunnilta.

Näin liikehdintää ulkona ja huomasin auton ajavan talon ohi. Kyseessä oli musta sedan, ja siristin silmiäni katsellessani sen etenemistä. ”Mitä *sinä* täällä teet?” Päätin, että auto oli arkkiviholliseni.

Avasin oven nopeasti, hiivin ulos ja näin sedanin kääntyvän kulman taakse. *Kenraali Zodi*, päätin uhmakkaasti. Sitten juoksin takaisin tien toiselle puolelle, jonne olin jättänyt tavarani. Kun kumarruin keräämään niitä, nenääni löyhähti tutun pesuaineen tuoksu, ja päätin, että oli aika palata kotiin. Kävelin aivan jalkakäytävää reunustavien puiden